

Het Straatnamen-abc

De Beiaard

Tussen Clarissenstraat en Kerkstraat

Een beiaard, carillon of klokkenspel is een met een klavier bespeelbaar muziekinstrument, bestaande uit één of meerdere series klokken. Een beiaard bestaat uit ten minste 23 gegoten bronzen klokken in vaste ophanging, afgestemd in chromatische volgorde (dat wil zeggen, in halve stappen) die men samen harmonisch kan laten klinken. Gewoonlijk bevindt het instrument zich in een toren. Het wordt zowel bespeeld met een klavier, met houten stokken en pedalen die zijn aangesloten op klepels, dan wel door een automatisch speelwerk. De beiaard is het zwaarste van alle bestaande muziekinstrumenten: bij de grootste exemplaren kan het gewicht van de klokken alleen al oplopen tot 100 ton. De grootste concentratie van beiaarden is nog steeds te vinden in de Lage landen: Nederland, België en de Franse Nederlanden.

Het woord carillon is een verbastering van quadrillon. In dat woord is het getal vier te herkennen. Het betekent oorspronkelijk een wekking of voorslag, vier klokjes die een melodietje spelen om de uurslag aan te kondigen. Een beroemd voorbeeld daarvan vindt men in Engeland waar veel torens de Westminster chimes laten horen zoals op de Big Ben in Londen.

Het woord beiaard komt wellicht van het oudere woord beieren, waarmee bedoeld wordt dat men verschillende klokken kan doen luiden door met riemen aan de klepels te trekken of er met hamers op te slaan (door een beierman). Ook zijn er mensen die beweren dat het woord beieren is afgeleid van baaierd, een verouderd woord voor chaos. De beiaardier is dan degene die in deze wirwar van klanken orde moet brengen.

De Boxtelse straatnaam 'De Beiaard' wil een herinnering zijn aan het klokkenspel, dat eens in de Sint Petrustoren gehangen zou hebben en door Maarten van Rossum zou zijn geroofd. (Nee, niet Maarten van Rossem) In 1962 start een actiecomité om gelden bij elkaar te brengen voor een nieuw carillon. In 1968 zijn er voldoende gelden om een carillon van 48 klokken in de toren te plaatsen.

In 2012 wordt het carillon door de bliksem getroffen en kan niet meer bespeeld worden. Het wacht nu op reparatie. Om het carillon naar de wensen van deze tijd te repareren is zeker een ton nodig. Een groot gedeelte is reeds beschikbaar. De nieuwe stichting Petrusmonumenten doet haar best om de nog benodigde gelden bijeen te brengen.

Bron: Open encyclopedie en De Boxtelse straatnamen 1989 door Evert Meijs

Christ van Eekelen, Heemkunde Boxtel